

IIAVDEVROUWBESLIST

Nieuwsbrief juli 2006

Dit is de digitale
niewsbrief van
www.devrouwbeslist.nl
Middels deze brief
informerer wij u over
het Ganzenbordspel

Nieuwsbrief -1- www.devrouwbeslist.nl

Door B. Roelandschap & P. Thé

www.devrouwbeslist.nl wil u via deze (eerste) nieuwsbrief informeren over de voortgang van het digitale Ganzenbordspel. Op dit moment zijn de voorbereidingen voor de presentatie ervan in volle gang. Met het spel kunnen u en uw leerlingen al dubbelend kennis maken met een belangrijke periode in de Nederlandse geschiedenis, namelijk de Tweede Feministische Golf.

In september wordt het Ganzenbordspel gepresenteerd op, zoals het er nu naar uitziet, het A. Roland Holst College in Hilversum. Ook zal dit evenement, na toespraken van mensen uit het onderwijs, feestelijk begeleid worden door onder andere optredens van jong talent en zal het spel gespeeld worden door een bekende Nederlander.

Toevalligerwijs is het in diezelfde maand, op 19 september, 25 jaar geleden dat Joke Kool-Smit (1933-1981) is overleden; zij was één van de belangrijkste woordvoerders van de Tweede Feministische Golf in Nederland. Met de lancering van het Ganzenbordspel wordt er tegelijkertijd stilgestaan bij de sterftedag van deze belangrijke feminist. In de volgende nieuwsbrief (in september) zal de lancering van het evenement centraal staan en wordt u uiteraard op de hoogte gehouden van de nieuwste ontwikkelingen omtrent dit project.

In deze nieuwsbrief:

- Het belang van het project voor het onderwijs
- Door wie het project is opgezet
- Een voorproef van het spel door middel van het gebruik van bronnen

Ganzenbordend door de Tweede Feministische Golf

Aandacht in het onderwijs voor de Tweede Feministische Golf, met haar oorzaken en gevolgen is geen luxe maar noodzaak. De gevolgen zijn op vrijwel elk niveau van de samenleving merkbaar en bijna iedere inwoner van Nederland heeft er mee te maken. Zo lijkt bijvoorbeeld de traditionele rolverdeling tussen mannen en vrouwen waarin hij werkt en zij zorgt, voorbij.

In de vorm van een digitaal ganzenbordspel maken leerlingen kennis met de jaren '70 en met de eisen van de emancipatieorganisaties. Het ganzenbordspel is ontwikkeld in 1970 door Dolle Mina, Man Vrouw Maatschappij (MVM) en andere actiegroepen om vrouwen bewust te maken van hun beperkte maatschappelijke mogelijkheden. Het spel diende als onderdeel van de nationale actie Op de vrouw af en vestigde onder andere de aandacht op het belang van betaald werk voor vrouwen, op het gebrek aan goede parttime banen en op andere aspecten van het vrouwenbestaan. Al dobbelend, via plaatjes en bewegende beelden, maken leerlingen een reis door het leven zoals feministische vrouwen dat toentertijd voor zichzelf zagen weggelegd.

Professionals Betrokken bij het spel

Het Ganzenbordspel wordt begeleid door personen die ervaring hebben op het gebied van onderwijs en vrouwengeschiedenis. Anneke Ribberink is universitair docent op de Vrije Universiteit in Amsterdam en gespecialiseerd in vrouwen- en gendergeschiedenis. Mineke van

Essen is hoogleraar genderstudies en historisch pedagoge aan de

Rijksuniversiteit Groningen. Mabel Schalijs is

deskundige op het gebied van het uitgeven van educatieve methodes. Yasemin

Yücel en Sietske

Dreschler zijn beiden docent in het voortgezet onderwijs en geven les aan derde klassers.

Annemarie Kloosterman is medewerker van het Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbewe-

ging (IIAV) en heeft ervaring in het geschiedenis- onderwijs. Tenslotte bekijken Stefan Boom en

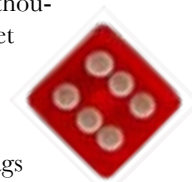
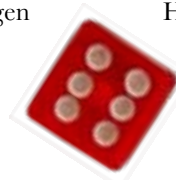
Hans Boschloo, twee wetenschappelijk medewerkers van het Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling (CITO), of het project voldoet aan de nieuwste ontwikkelingen in het geschiedenisonderwijs.

Twee van de professionals over het Ganzenbordproject:

Mineke van Essen was zeer enthousiast toen zij gevraagd werd voor het ganzenbordproject. De jaren '70 heeft zij intens beleefd en als 'ervaringsdeskundige' weet zij hoe belangrijk het is voor het hedendaags onderwijs om de geschiedenis van de Tweede Feministische Golf te kennen.

"In de jaren '70 heb ik gestudeerd aan de universiteit en gevochten voor het bestaansrecht van vrouwengeschiedenis. Dat is tamelijk succesvol geweest, want vrouwen staan tegenwoordig wél in alle geschiedenisboeken en dat was vóór die tijd niet zo. Jonge mensen vinden het zo vanzelfsprekend dat meisjes alle kansen hebben en dat ze het vaak beter doen dan jongens, maar dat beeld moest in die tijd bevochten worden. Met het ganzenbordspel willen we aan jongeren laten zien dat het nog maar 30 jaar geleden is toen dat helemaal niet vanzelf sprak."

Ook docent Yasemin Yücel vond het ontzettend leuk dat ze gevraagd werd voor het ganzenbordproject. "Het onderwijs tegenwoordig heeft voor een groot deel met computers te maken en dit is absoluut een project dat daar mooi bij aansluit en zeker ook bij mijn vak geschiedenis. Het maakt het voor de kinderen veel levendiger. En wat betreft de Tweede Feministische Golf: ik ben van Turkse afkomst en misschien zit ik nu zelf wel in mijn Tweede Feministische Golf. Ik woon op mezelf, maar in veel Turkse gezinnen is het niet normaal om als meisje op jezelf te wonen, dat kan gewoon niet."

IIAV een plek waar nagedacht wordt over de positie van vrouwen in de maatschappij

“Het IIAV is een plek waar nagedacht wordt over de positie van vrouwen in de maatschappij. Met het Ganzenbordspel wordt op een aantrekkelijke manier aandacht geschonken aan het onrecht die er in de jaren '70 was en het stemt tot nadenken of het nu wel allemaal zo in orde is. We waren in die tijd bezig met onze idealen vorm te geven; idealen van gelijkheid. En iedere generatie moet dat weer opnieuw bevechten, want er zijn steeds weer vormen van ongelijkheid die erin sluipen.”

“Eind jaren '60, toen ik student was, ben ik op mijn eigen manier begonnen met een huisvrouwstaking. Ik had toen een vriendje die weigerde de afwas te doen, waarop ik zei dat dat prima was, maar ik alleen mijn eigen afwas deed en die van hem liet staan. Het gevolg was dat er een aanrecht ontstond waarvan de ene helft helemaal schoon was en de andere helft vol stond met beschimmelde potten en pannen.”

Saskia Wieringa, directeur van het Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbeweging (IIAV) vertelt waarom het Ganzenbordspel zo belangrijk is voor het onderwijs en over de deelname van het IIAV

Saskia Wieringa

“Gelijkheid en democratie zijn dingen die nooit vanzelfsprekend zullen zijn; iedere generatie zal hier voor blijven moeten vechten. En wij deden dat op onze manier met veel enthousiasme en met redelijk succes. Er zijn veel dingen bereikt in die tijd, zoals bijvoorbeeld het belichten van seksueel geweld.

Ik hoop dat door het Ganzenbordspel de verschillende vormen van ongelijkheid tussen jongens en meisjes bespreekbaar worden gemaakt. Door dit project kunnen we daar op een ludieke manier mee bezig zijn.”

1. Plasrecht
IIAV-Collectie. © J. Timmer.

3. niet onder maar naast de man
IIAV - Collectie © Eva Besnyö/Maria Austria Instituut

5. tegen haar wil
IIAV - Collectie. © Maya Peijic.

2. stem een vrouw
IIAV - Collectie. © Koten.

4. marie wordt wijzer
IIAV - Collectie. © Annet Planten

Opdracht op de volgende pagina

Opdracht

Speel alvast het spel

Het boek *De vrouw beslist* van Vilan van de Loo (2005) dient als basis voor het digitaal ganzenbordspel. Dit boek geeft een samenvattend en samenhangend beeld van de omvang en invloed van de Tweede Feministische Golf in Nederland, met veel citaten en archiefmateriaal zoals krantenfoto's, affiches, foto's (uit privé-verzamelingen) en portretten.

Opdracht

Dolle Mina is vooral bekend door de spraakmakende acties die ze voerden.

Deze acties werden onder andere gevoerd om de toeschouwers duidelijk te maken dat de mannelijke voorrechten helemaal niet zo vanzelfsprekend waren.

Op de vorige pagina zijn vijf foto's te zien van vrouwenacties uit de jaren '70.

Vraag

Kies twee van de vijf afbeeldingen waarop acties van Dolle Mina te zien zijn. Vermeld de bron en geef aan waarom je die hebt uitgekozen. Gebruik hiervoor argumenten die je kunt vinden in de bron.

Het Ganzenbordspel is tot stand gekomen door de volgende organisaties: Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbeweging (IIAV), VerbeeldVerleden; een beleidsadvies- en ontwerp bureau voor (erfgoed) educatieve activiteiten, Vormgevingsbureau Overdiep.

[Ik ben docent op een middelbare school](#) en wil graag (gratis) het boek *De vrouw beslist* bestellen en de digitale nieuwsbrief ontvangen.

[Ik wil graag de digitale nieuwsbrief ontvangen.](#)

Zie ook:

www.iiav.nl

www.verbeeldverleden.nl

www.anno.nl

www.emancipatie.nl

Wenst u deze nieuwsbrief niet meer te ontvangen, klik dan [hier](#)